

Beslissing van de Klachtencommissie van het Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media (NICAM)

inzake de klacht van

XXX, wonende te XXX, hierna te noemen: klaagster

tegen

XXX gevestigd te XXX hierna te noemen: de filmdistributeur

met betrekking tot

de audiovisuele productie: de bioscoopfilm **Early Man** hierna te noemen: de Film.

1. De procedure

Klaagster heeft op 5 februari 2018 een klacht ingediend over de Film.

De voorzitter van de Klachtencommissie heeft de klacht op formele aspecten getoetst en bepaald dat de klacht voorshands in behandeling kan worden genomen.

Vanwege de spoedeisendheid - nu het hier gaat om een film, die nog draait in de bioscoop - heeft de voorzitter op verzoek van het Bureau van de NICAM (verder het Bureau) tevens de termijn van artikel 5 lid 2 van het Klachtenreglement, dat op deze procedure van toepassing is, bekort tot een minimum van drie werkdagen.

De filmdistributeur heeft op 22 februari 2017 schriftelijk verweer gevoerd.

De Klachtencommissie heeft de klacht behandeld in haar zitting van dinsdag 6 maart 2018.

Op de zitting is XXX namens de filmdistributeur verschenen.

Klaagster heeft geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om haar standpunt op de zitting nader toe te lichten.

2. De Film

De film is een klei-animatiefilm, die gaat over holbewoner Dug. Dug leeft in het stenen tijdperk en woont met zijn vriend Zwijnkop (een zwijntje) in een vallei. Met hun stam worden Dug en Zwijnkop door Lord Nooth en zijn stam, die in de bronstijd leeft, verjaagd uit de vallei. Na allerlei wederwaardigheden leren Dug en zijn vrienden voetballen. Nadat zij een voetbalwedstrijd met de stam uit de bronstijd hebben gewonnen, kunnen ze terugkeren naar de vallei.

De filmdistributeur heeft de Film op 8 januari 2018 geclassificeerd met behulp van het op dat moment geldende classificatieformulier en is uitgekomen op de classificatie Alle Leeftijden met grof taalgebruik.

3. De klacht

De klacht heeft betrekking op de inhoudscategorieën geweld en angst.

Klaagster vindt het eerste deel van de film niet geschikt voor jonge kinderen. Zij vindt de film niet geschikt voor Alle Leeftijden maar voor 6 jaar en ouder. Klaagster verwijst hierbij naar de scène waarin de vallei wordt ingenomen door de bronstijd mensen met enge olifanten.

4. Advies Bureau

Het bureau van het NICAM heeft op 13 februari 2018 de filmdistributeur verzocht de leeftijdsclassificatie van de Film aan te passen op 6 jaar op basis van angst.

Wanneer de met brons behangen strijders op mammoeten de vallei binnenvallen, schieten ze pijlen af op de oermensen en verjagen hen naar de wildernis. Het bureau merkt dit aan als dreiging met geweld. Het bureau verzocht de classificatie van de Film aan te passen door vraag 3.9.1 met 'ja' in plaats van met 'nee' te beantwoorden.

De filmdistributeur heeft dit advies niet opgevolgd, omdat hij zich daarin niet kan vinden.

5. Het verweer

De filmdistributeur is van mening dat de klacht niet ontvankelijk dan wel ongegrond is en voert daartoe in het verweerschrift onder meer, verkort en zakelijk weergegeven, het volgende aan.

Klaagster heeft in haar 'melding' aangegeven dat de voor de Film vertoonde trailer veel te eng was. Deze trailer is niet van de filmdistributeur. Het is wel belangrijk dit in ogenschouw te nemen voor de 'moodset'. Een kind kan in de optiek van klaagster al iets negatiefs hebben meegemaakt voordat de Film begon. Deze indruk kan zijn blijven hangen waardoor een onjuiste conclusie ten aanzien van de gebeurtenissen daarna kan zijn getrokken.

De Filmdistributeur spreekt bewust van een melding en niet van klacht. De Filmdistributeur is namelijk van mening dat geen sprake is van een klacht, noch zoals gedefinieerd door het NICAM noch anderszins. Volgens de definitie van het klachtenreglement wordt onder een klacht verstaan: bezwaar tegen een -vermeende- overtreding van, dan wel, een handelen of nalaten ten aanzien van het bepaalde in één of meer bepalingen in statuten en/of reglementen. Klaagster geeft slechts een opinie en/of smaak aan. Dat is niet een punt dat door de Klachtencommissie moet worden beslecht.

Daarnaast mag, zelfs als er al sprake is van vormvrijheid bij het indienen van een klacht, worden verwacht dat een stuk voldoet aan de door het NICAM gehanteerde reglementen. Het Bureau heeft op grond van het reglement de mogelijkheid klagers te verzoeken een onvoldoende gemotiveerde klacht aan te vullen. Het is de filmdistributeur niet duidelijk of dat in dit geval is gebeurd.

Gelet op het voorgaande is de filmdistributeur van mening dat de melding niet ontvankelijk/ongegrond moet worden verklaard.

In een eerdere door de Klachtencommissie behandelde klacht (*Ron Goossens, Lowbudget Stuntman*) heeft de klachtencommissie geweigerd op een soortgelijk

betoog in te gaan. Zij was van mening dat zij onafhankelijk opereert van het NICAM. Enige connectiviteit is er echter wel. De zaak wordt door het NICAM aanhangig gemaakt. De Klachtencommissie kan door de filmdistributeur naar voren gebrachte formele punten niet afdoen als 'niet ter zake doende' maar dient dit gemotiveerd te onderbouwen.

Verder wenst de filmdistributeur op te merken dat niet gemotiveerd is gemeld waarom het om een spoedprocedure gaat. Nu hierbij niet de regels in acht zijn genomen, is de hele procedure niet ontvankelijk/ongegrond.

Mocht de Klachtencommissie bovenstaande punten passeren, merkt de filmdistributeur het volgende op.

Het bureau van het NICM heeft de filmdistributeur gevraagd de classificatie aan te passen door vraag 3.9.1 met 'ja' te beantwoorden. Hierdoor wordt de filmdistributeur gedwongen alleen hierop in te gaan. Indien de filmdistributeur het verzoek van het NICAM zou hebben opgevolgd, zou de zaak immers niet aan de Klachtencommissie zijn voorgelegd.

In deze procedure gaat het louter en alleen om vraag 3.9.1. Daarmee heeft het NICAM haar goedkeuring gegeven aan de manier waarop de filmdistributeur de overige vragen heeft beantwoord, in bijzonder vraag 2.8.1 (slapstickgeweld)

De filmdistributeur is van mening dat geen sprake is van dreiging met geweld. Immers, de pijlen worden daadwerkelijk afgevuurd. Het is daadwerkelijk geweld, doch slechts in slapstick context.

De voorbeelden genoemd op de vragenlijst stroken met deze zienswijze. In de toelichting op de vragenlijst staat immers: Voorbeelden van dreiging met geweld zijn: een scène waarbij iemand onder schot wordt gehouden of wanneer iemand met een mes wordt bedreigd.

De filmdistributeur is van mening dat zij correct heeft gehandeld in de manier waarop zij de Film heeft geclassificeerd. De classificatie Alle Leeftijden is juist.

6. De mondelinge behandeling ter zitting

Tijdens de mondelinge behandeling heeft de filmdistributeur zijn standpunt nader toegelicht en gehandhaafd.

De voorzitter heeft ter zitting medegedeeld dat er naast deze klacht nog twee andere soortgelijke klachten over de classificatie van de Film zijn ontvangen. De onderhavige klacht, die als eerste is ontvangen, wordt behandeld door de Klachtencommissie en aan de andere klagers wordt de uitspraak toegezonden. De voorzitter heeft de klachtenprocedure uitgelegd en met name dat de onafhankelijke Klachtencommissie niet is gebonden aan de mening van het bureau. Zij oordeelt aan de hand van de klacht of de classificatie juist is.

Desgevraagd heeft de filmdistributeur medegedeeld dat er volgens hem sprake is van slapstick geweld, zoals bij Tom en Jerry. Dit betreft de scène waarin Lord Nooth

in de vallei pijlen gooit naar de stam van Dug. Volgens de filmdistributeur is dit slapstick geweld. De manier waarop wordt gegooid is uitsluitend grappig bedoeld. Het is kolderiek.

De filmdistributeur heeft de scène waar Lord Nooth de pijlen afvuurt op Dug en zijn stam niet als angstig ervaren.

De filmdistributeur is van mening dat de classificatie juist is. 120.000 mensen hebben de film gezien en slechts 1/10 van een promillage heeft een klacht ingediend.

7. Het oordeel van de Klachtencommissie

De Klachtencommissie wijst allereerst op enige algemene uitgangspunten van Kijkwijzer en verwijst naar haar eerdere uitspraken over de klachten tegen de filmdistributeur over de trailer *The Big Friendly Giant* (18 maart 2016) en de bioscoopfilm *Ron Goossens, Lowbudget Stuntman* (21 februari 2017). Een aantal soortgelijke door de filmdistributeur in deze procedure aangevoerde formele bezwaren zijn daar reeds aan de orde gekomen.

De klachtenprocedure

Het uitgangspunt van de klachtenprocedure van Kijkwijzer dat deze procedure laagdrempelig is.

In eerste instantie wordt een klacht behandeld door het Bureau. In het geval als het onderhavige, waar het Bureau van mening is dat de classificatie één leeftijdscategorie te laag is, neemt het Bureau contact op met de aangeslotene met het verzoek om de classificatie binnen drie werkdagen aan te passen. Indien de aangeslotene de classificatie niet binnen de termijn van drie werkdagen aanpast, wordt de klacht voorgelegd aan de onafhankelijke Klachtencommissie. Indien de aangeslotene de classificatie wel aanpast, bestaat er voor de klager ook nog de mogelijkheid de klacht voor te leggen aan de onafhankelijke Klachtencommissie. Anders dan de filmdistributeur heeft betoogd, heeft klaagster de klacht aanhangig gemaakt. Het NICAM past alleen de procedureregels toe.

Volgens artikel 5.4 van het klachtenreglement is de Klachtencommissie bevoegd de Audiovisuele Productie, die in behandeling is genomen, zelf door middel van het classificatieformulier te classificeren, om tot een oordeel te komen over de classificatie-elementen waarover is geklaagd. Daarnaast is de Klachtencommissie ook bevoegd niet-bindende adviezen te geven met betrekking tot classificatie elementen waarop de klacht geen betrekking heeft. Bij de classificatie wordt geen rekening gehouden met de omstandigheden van de klager/klaagster. Evenmin is van belang of er één of meerdere klachten zijn ingediend. Er is geen klachtendrempel. De taak van de Klachtencommissie te beoordelen of de classificatie juist is en of de Kijkwijzerregels in acht zijn genomen.

Volgens artikel 7 van het klachtenreglement kan in spoedeisende gevallen de termijn voor het indienen van een verweerschrift worden verkort tot een minimum van drie werkdagen en zullen betrokken partijen van deze beslissing schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte worden gesteld.

Volgens artikel 12 en artikel 13 van het klachtenreglement kan de Klachtencommissie een klacht al dan niet gegrond verklaren en een sanctie opleggen, zoals de opdracht tot (her)classificatie over te gaan en een financiële boete.

In behandeling nemen klacht

Klaagster heeft een klacht ingediend via de website van het NICAM waar de mogelijkheid wordt gegeven een klacht in te dienen. Zij heeft het klachtenformulier op de website ingevuld en na het invullen met de knop 'verstuur' bij het Bureau ingediend. Op het klachtenformulier heeft zij vermeld dat haar klacht betrekking heeft op de inhoudscategorieën geweld en angst. Zij heeft verder medegedeeld dat zij het eerste deel van de film niet geschikt vindt voor jonge kinderen. Zij vindt de film niet voor Alle Leeftijden maar voor 6 jaar en ouder en verwijst naar de scène waarin de vallei wordt ingenomen door de bronstijd mens met enge olifanten.

De Klachtencommissie acht voldoende duidelijk dat sprake is van een klacht en dat deze betrekking heeft op de Kijkwijzerclassificatie in de categorieën geweld en angst en dat klaagster vindt dat de leeftijdsclassificatie Alle Leeftijden moet worden verhoogd naar 6 jaar in verband met de scene waar de bronstijd mensen op mammoeten de vallei binnen vallen en Dug en zijn stam verjagen. De Klachtencommissie acht de klacht gelet op de laagdrempeligheid van de procedure voldoende duidelijk en voldoende gemotiveerd en acht het begrijpelijk dat het Bureau niet om een nadere motivatie heeft gevraagd.

Nadat de filmdistributeur het advies van het Bureau tot aanpassing van de classificatie niet binnen drie werkdagen had opgevolgd, is op 19 februari 2018 aan de filmdistributeur medegedeeld dat de klacht werd voorgelegd aan de onafhankelijke Klachtencommissie. Daarbij is medegedeeld dat de spoedprocedure van toepassing is, omdat sprake is van een klacht over een bioscoopfilm. Hiermee is voldoende motivatie gegeven voor het feit dat de spoedprocedure van toepassing is. Het is gebruikelijk dat bij klachten over producties die in de bioscoop te zien zijn, de spoedprocedure wordt toegepast om zo snel mogelijk te voorkomen dat een eventueel onjuiste classificatie wordt gehanteerd en aan kinderen in de bioscoop mogelijk schadelijke beelden worden getoond. De Klachtencommissie heeft in haar eerdere uitspraak in een klacht tegen de filmdistributeur over de bioscoopfilm *Ron Goossens, Lowbudget Stuntman* reeds hierop gewezen.

Een klacht wordt aan de Klachtencommissie voorgelegd indien niet binnen drie werkdagen een verzoek tot aanpassing is opgevolgd. Dat is in overeenstemming met de door het bestuur van het NICAM vastgestelde afspraken, zoals ook terug te vinden in de Klachtenregeling.

De taak van de onafhankelijke Klachtencommissie is om aan de hand van de klacht te oordelen of de filmdistributeur de Kijkwijzer regels in acht heeft genomen. In dit geval betreft dat gelet op de klacht de vraag of de classificatie die de filmdistributeur heeft verricht in de categorieën geweld en angst juist is.

De Klachtencommissie is daarbij niet gebonden aan de mening van het Bureau. Het oordeel van de Klachtencommissie is derhalve niet, zoals de filmdistributeur aanvoert, beperkt tot het beoordelen van vraag 3.9.1 (dreiging met geweld). De Klachtencommissie is ook bevoegd haar oordeel te geven over classificatie elementen waarover niet is geklaagd. Dat doet zij als 'ambtshalve oordeel' dat leidt tot een niet-bindend advies.

Gelet op voorgaande verwerpt de Klachtencommissie hetgeen de filmdistributeur hieromtrent heeft aangevoerd en gaat over tot de inhoudelijke behandeling van de klacht.

De inhoudelijke behandeling van de klacht

De klacht gaat over de categorieën geweld en angst en in het bijzonder de scène in het eerste deel van de film. Dit betreft de scène waar Dug en zijn stam voor de stenen poort van hun dorp gebrul van mammoeten horen en Zwijnkop begint te 'blaffen'. Het stamhoofd van Dug zegt 'stil 'en er klinkt een spannend muziekje. Dan wordt er een pijl vlak langs het stamhoofd afgevuurd en verschijnen uit het struikgewas Lord Nooth en zijn mannen gezeten op grote mammoeten, die een bronzen harnas aanhebben. Zij vuren pijlen af op Dug en zijn stamgenoten en komen op hen af. Dug gooit een soort bijl terug maar die ketst af op het harnas van de mammoeten. Daarop staan de mammoeten stil en stijgt Lord Nooth af en pakt een glinsterende steen op en zegt 'uitstekend'. In opdracht van het stamhoofd vluchten de holbewoners uit de vallei. Dug verstopt zich en wil Lord Nooth aanvallen maar wordt door een grote draaiende bal omver geslingerd en belandt in een karretje waarin hij wordt meegenomen naar de stad van Lord Nooth.

De Klachtencommissie zal thans beoordelen aan de hand van de klacht of de door de filmdistributeur aan de Film gegeven classificatie Alle Leeftijden met grof taalgebruik juist is.

De Klachtencommissie past daartoe zelf het classificatieformulier op de onderhavige productie toe. Hieronder behandelt zij de relevante vragen.

De classificatie

Geweld

In de inhoudscategorie geweld gaat het in dit geval om de vragen 2.2.1 en 2.8.1 op het classificatieformulier. In deze vragen en de toelichting is het volgende vermeld:

Vraag 2.2.1 'Komen in de productie één of meerdere vormen van fysiek geweld voor?'

Onder fysiek geweld wordt al het geweld verstaan dat door levende wezens met menselijke eigenschappen (zoals het vermogen tot spreken) willens en wetens wordt toegebracht aan andere levende wezens met menselijke eigenschappen. Een enkele duw of corrigerende tik, niet bedoeld om schade toe te brengen, wordt niet gescoord.

Vraag 2.8.1 'Is al het geweld in de productie slapstickgeweld?'

Slapstickgeweld is geweld dat uitsluitend grappig bedoeld is om kijkers aan het lachen te maken (kolderiek) én geen nare gevolgen heeft voor het slachtoffer. Slapstick zorgt ervoor dat het geweld niet serieus te nemen is. Voorbeelden van producties met slapstickgeweld: Laurel & Hardy, Tom & Jerry, Home Alone, Naked Gun en Flodder.

De film distributeur heeft op het classificatieformulier vraag 2.2.1 beantwoord met 'één keer of vaker' en vraag 2.8.1 met 'ja'. Dat heeft ertoe geleid dat de classificatie in de categorie geweld is uitgekomen op Alle Leeftijden.

De Klachtencommissie is het er niet mee eens dat al het geweld uit de Film kan worden aangemerkt als slapstick geweld. De Film bevat weliswaar slapstick elementen zoals in de scène waar de neus van Lord Nooth wordt omgedraaid door zijn moeder en de scène waar Lord Nooth de scheidsrechter met een boek op zijn hoofd slaat, maar de Film bevat ook geweld dat wel degelijk serieus te nemen is, zeker door kleine kinderen.

Naar het oordeel van de Klachtencommissie is in de scène waarin met pijlen wordt geschoten op de stam van Dug sprake van geweld dat niet als slapstick geweld kan worden aangemerkt. Wanneer Lord Nooth en zijn mannen gezeten op in harnassen gehulde mammoeten op Dug en zijn stam afkomen en pijlen op hen afschieten, heerst geen grappige maar een dreigende sfeer. De aanval door Lord Nooth en zijn mannen leidt ertoe dat de stam van Dug wegvlucht uit de vallei waar ze tot op dat moment woonden. Het geweld is niet uitsluitend grappig bedoeld. Het is serieus en heeft nare gevolgen voor de stam. Het geweld in deze scene is niet vergelijkbaar met het slapstick geweld in het voorbeeld van Tom en Jerry genoemd in de vragenlijst, waarbij het geweld van muis Jerry tegen de kat Tom duidelijk niet serieus is en geen nare gevolgen heeft voor Tom.

Dat betekent dat naar het oordeel van de Klachtencommissie vraag 2.2.1 'met 'ja' en vraag 2.8.1 met 'nee' moet worden beantwoord, nu niet al het geweld kan worden aangemerkt als slapstick geweld. De overige vragen in deze inhoudscategorie zijn niet van toepassing en worden met 'nee' of 'nooit' beantwoord.

De classificatie in de categorie geweld komt derhalve uit op 6 jaar.

Angst

De Klachtencommissie is met de film distributeur van oordeel dat in de inhoudscategorie angst vraag 3.0.1 'Komen er angstwekkende beelden voor in de productie zoals genoemd in de angstcategorie?' met '1 keer of vaker' moet worden beantwoord.

In de inhoudscategorie angst gaat het in dit geval verder om vraag 3.9.1. In deze vraag is het volgende vermeld:

Vraag 3.9.1 'Komen er beelden van dreiging met geweld voor?'

Voorbeelden van dreiging met geweld zijn: een scène waarbij iemand onder schot wordt gehouden of wanneer iemand met een mes wordt bedreigd.

Voorbeelden van producties met dreiging met geweld zijn: Kindergarten Cop: de scène waarin een jongetje gekidnapt wordt en Unbreakable: de scène waarbij een jongen zijn vader onder schot houdt,

De Klachtencommissie is van oordeel dat de scène waarin met pijlen wordt geschoten naast geweld ook elementen van dreiging met (meer) geweld in zich heeft. De stam van Dug voelt zich door het geweld bedreigd en vlucht uit de vallei.

Dat betekent dat naar het oordeel van de Klachtencommissie dat vraag 3.9.1 'met 'ja' moet worden beantwoord, nu sprake is van dreiging met geweld.

De overige vragen in deze inhoudscategorie worden met 'nee' of 'nooit' beantwoord. De classificatie in de categorie angst komt derhalve uit op 6 jaar.

Ambtshalve oordeel overige inhoudscategorieën

De Klachtencommissie is op grond van artikel 5.4 van het Klachtenreglement bevoegd niet-bindende adviezen te geven aan de filmdistributeur met betrekking tot de classificatie-elementen van de Film, waarop de klacht geen betrekking heeft. In dit verband overweegt de Klachtencommissie als volgt.

De filmdistributeur heeft op de vragenlijst ingevuld dat sprake is van grof taalgebruik. De Klachtencommissie kan zich hierin vinden onder andere gelet op de gebruikte woorden 'loser' en 'sukkel'.

Het is de Klachtencommissie niet gebleken dat de classificatie Alle Leeftijden door de filmdistributeur in de inhoudscategorieën seks, discriminatie en drugs en/of alcoholmisbruik niet juist is.

Gelet op het hiervoor overwogene beslist de Klachtencommissie als volgt.

9. De beslissing van de Klachtencommissie

De Klachtencommissie acht de klacht **gegrond**. De classificatie van de Film dient uit te komen op **6 jaar op basis van geweld en angst** met grof taalgebruik.

Herclassificatie

De filmdistributeur dient, voor zover zij dat niet reeds heeft gedaan, de classificatie van de Film in de database van het NICAM **binnen drie werkdagen** na de datum van deze uitspraak aan te passen op 6 jaar op basis van geweld en angst met grof taalgebruik, alsmede alle maatregelen te nemen die ertoe leiden dat de classificatie van 6 jaar op basis van geweld en angst met grof taalgebruik wordt gehanteerd. Zo dient de filmdistributeur de gewijzigde classificatie **binnen drie werkdagen** door te geven aan die organisaties die de Film openbaar maken (zoals de bioscopen).

Boete

De Klachtencommissie gaat conform artikel 13 lid 1 onder C Klachtenreglement over tot het opleggen van een boete. De filmdistributeur heeft het advies van het bureau tot aanpassing van de classificatie niet opgevolgd, zodat de uitzondering met betrekking tot het opleggen van een boete niet van toepassing is. In haar eerdere uitspraak *The Big Friendly Giant* (18-3-2016) heeft de Klachtencommissie een klacht jegens de filmdistributeur gegrond verklaard. De laatst gegrond verklaarde klacht is derhalve niet langer dan vijf jaar geleden. Bij de berekening van de onderhavige boete is de Klachtencommissie uitgegaan van de Sanctierichtlijn.

De onderhavige overtreding valt binnen de categorie A 'Inhoudelijke overtredingen'; de Film is fout geclassificeerd. De filmdistributeur is een landelijk opererende filmdistributeur, waarvoor elk punt € 1.000,- bedraagt.

Nu de classificatie moet worden verhoogd van Alle Leeftijden naar 6 jaar, is sprake van één leeftijdscategorie verschil. Dit betekent één punt, zodat de boete € 1.000,- bedraagt.

De filmdistributeur dient de boete van € 1.000,- binnen 30 dagen na factuurdatum te voldoen. De factuur wordt separaat toegezonden

Dwangsom

De Klachtencommissie legt bovengenoemde maatregelen (herclassificatie en boete) op onder verbeurte van een dwangsom van € 1.000,- per dag, te rekenen vanaf drie werkdagen na de datum van deze uitspraak, met een maximum van € 25.000,-.

Uitvoerbaar bij voorraad

De Klachtencommissie acht het in redelijkheid noodzakelijk om haar beslissing uitvoerbaar bij voorraad te verklaren, aangezien sprake is van een Film die in de bioscoop te zien is. Op deze manier wil de Klachtencommissie voorkomen dat de Film met schadelijke beelden voor kinderen tot 6 jaar in de bioscoop wordt, terwijl deze nog is geclassificeerd voor Alle Leeftijden.

De Klachtencommissie verklaart haar beslissing dan ook uitvoerbaar bij voorraad.

Beroep

Partijen hebben de mogelijkheid tegen deze uitspraak beroep aan te tekenen bij de Commissie van Beroep van het NICAM, voor zover zij in het ongelijk zijn gesteld. Het beroepschrift dient binnen vier weken na dagtekening van de uitspraak van de Klachtencommissie schriftelijk bij de secretaris van de Commissie van Beroep te worden ingediend.

Het adres luidt: NICAM, Commissie van Beroep, Postbus 322, 1200 AH Hilversum.

Hilversum, 12 maart 2018